

Klaudia Michajłów

Uniwersytet Rzeszowski

**ANALIZA ZJAWISKA INTERNETOWEJ TRANSMISJI
NA ŻYWO ZACHOWAŃ PATOLOGICZNYCH
(PATOSTREAMINGU)**

Wprowadzenie

W ostatnich latach zaobserwowano dynamiczny rozwój platform transmisji na żywo w internecie, które umożliwiają użytkownikom bezpośrednią interakcję z innymi oraz udostępnianie swoich treści szerokiemu gronu odbiorców. Wraz z tym rozwojem pojawiła się również kontrowersyjna strona tego zjawiska, która wzbudza obawy i wywołuje dyskusje społeczne. *Patostreaming*, czyli transmitowanie na żywo zachowań patologicznych, takich jak uzależnienia, przemoc domowa czy inne formy dewiacji społecznych, stanowi wyraziste i problematyczne zjawisko socjologiczne.

Celem niniejszego artykułu jest szczegółowa analiza społecznego zjawiska *patostreamingu* oraz jego wpływu na odbiorców. Dokonano przeglądu charakterystyki patostreamerów i ich widowni oraz na podstawie dostępnych raportów i badań skoncentrowano się na skali tego zjawiska w polskim kontekście. Następnie skupiono się na analizie społecznych konsekwencji *patostreamingu*, zwracając szczególną uwagę na wpływ, jaki ma on na widzów, oraz na sposób, w jaki przyczynia się do rozprzestrzeniania się zachowań patologicznych. Istotnym aspektem poruszonym w artykule jest również prezentacja różnych metod i strategii przeciwdziałania oraz ograniczania zjawiska *patostreamingu*. Identyfikacja takich rozwiązań jest kluczowa dla ochrony młodych użytkowników internetu oraz dla zapewnienia rozsądnego i odpowiedzialnego korzystania z mediów

cyfrowych. W kolejnych sekcjach artykułu przedstawiono charakterystykę patostreamersów i odbiorców tego typu emisji, skalę zjawiska w Polsce, jego społeczne konsekwencje oraz metody przeciwdziałania i ograniczania *patostreamingu*. Wnioski wyprowadzone z tej analizy mogą sprzyjać lepszemu zrozumieniu tego zjawiska oraz podejmowaniu odpowiednich działań mających na celu ochronę społeczności online przed negatywnymi skutkami *patostreamingu*.

YouTube, youtuberzy i patostreamerzy

Współczesne społeczeństwo nazywane jest „społeczeństwem informacyjnym”¹ ze względu na popularność oraz łatwą dostępność do największej bazy danych, jaką kiedykolwiek ludzkość mogła posiadać. W trzeciej dekadzie XXI w. każdy człowiek, mając zaledwie dostęp do sieci internetowej, jest w stanie wyszukać oraz zgłębić wiedzę z dziedziny medycyny, przyrody, turystyki, kulinariów albo skuteczności działania jakiegoś kosmetyku czy leku. Istotne jest to, że nie są to tylko dane tworzone przez specjalistyczne firmy poświęcone tego typu działaniom, ale również przez jednostki chcące podzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem. Obecnie więc każdy człowiek może stać się „ekspertem” w dziedzinie sportu, urody czy zdrowia. Niemożność kontrolowania tak wielkiego zjawiska, z jakim zmagają się współczesny świat, może prowadzić do potencjalnych szkód². Każdy może mieć dostęp do publikacji wprowadzanych do internetu oraz każdy może sam zamieszczać preferowane przez siebie treści.

Jednym z najbardziej popularnych serwisów internetowych tego typu jest platforma *YouTube*, która lokowana jest na drugim miejscu w rankingu popularności zaraz za platformą *Google*. Liczba realnych jej użytkowników sięga nawet 28 mln widzów, zaś średni czas, jaki spędzają oni na przeglądaniu publikowanych tam treści, wynosi ponad 15 godzin dziennie³. Możliwości serwisu *YouTube* dotyczą konstruowania postów, dodawania komentarzy, tworzenia oraz edytowania filmów, które mogą trwać zaledwie kilka sekund, czyli tzw. *shortsów*, bądź mogą to być nawet kilkudziesięciogodzinne streamy. Tego typu youtuberem, czyli twórcą internetowym, może zostać każdy posiadający konto w tym serwisie. Użytkownicy platformy są zasypywani przez różnego rodzaju treści, które pochłaniają ogromną liczbę godzin, a dzięki rozwojowi systemu algorytmów

¹ M. Majorek, *Kod YouTube. Od kultury partycypacji do kultury kreatywności*, „Universitas” 2015, s. 33.

² W. Furmanek, *Zagrożenia płynące z rozwoju technologii informacyjnej*, „Dydaktyka Informatyki” 2014, nr 9, s. 23–24.

³ Maediapanel, *Mediapanel.genius.com. Podręcznik użytkownika*, 2022, s. 15, <https://mediapanel.pl/pl/do-pobrania/> [dostęp: 25.05.2023].

polegającym na dopasowywaniu wszystkich treści na podstawie wcześniejszych wyborów użytkowników, coraz trudniej jest kontrolować ilość czasu spędzanego w sieci. Serwis swoją popularność zawdzięcza możliwości publikowania różnego rodzaju treści, które służą np. dostarczaniu rozrywki, wiedzy naukowej, wiadomości z całego świata, trendów mody, gier czy też różnych filmów o tematyce „zrób to sam”, jaki i wielu innych⁴.

Użytkownikami tego serwisu może być już młodzież od 13 roku życia. Aczkolwiek dzięki wprowadzeniu funkcji kontroli rodzicielskiej opiekunowie mogą filtrować treści niedozwolone dla młodszej grupy wiekowej. Dodatkowo powstały specjalne konta przeznaczone wyłącznie dla dzieci poniżej 13 roku życia, czyli „YouTube Kids”, aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa oraz kontroli nad materiałami wyświetlanymi przez najmłodszych⁵.

Jednym z poważniejszych problemów w dobie internetu oraz serwisów streamingowych jest pojawianie się *patostreamingu*. Termin ten swoje pochodzenie zawdzięcza połączeniu słowa *stream*, które oznacza transmisję prowadzoną na żywo w internecie, oraz przedrostka *pato-*, który pochodzi od terminu *patologia*⁶. Zachowania ukazujące się na tego typu streamach przyciągają widownię swoją autentycznością. Ludzie tworzący je często dopuszczają się niepokojących bądź bulwersujących zachowań pod wpływem środków odurzających, np. alkoholu i nielegalnych środków psychoaktywnych. Tego rodzaju treści ukazują codzienne życie osób z tzw. marginesu społeczeństwa. Nie brak tam scen pozbawionego kontroli używania alkoholu oraz narkotyków, ale także przemocy, aktów na tle seksualnym, pedofilskim, oglądania i komentowania przez „aktorów” treści pornograficznych, czasami nawet ukazywane są sceny załatwiania potrzeb fizjologicznych, a wszystko to przeplatane wulgaryzmami nader często występującymi w prymitywnych dialogach prowadzonych w trakcie nagrywania⁷.

Patosreamerzy, patotrześci i patowidownia

W Polsce zjawisko *patostreamingu* zaczęło się rozwijać w 2017 r. i zyskało na popularności na początku 2018 r.⁸ Jednym z wydarzeń, które przyczyniło się do wzrostu zainteresowania tym zjawiskiem, było aresztowanie przez policję

⁴ M. Majorek, *Kod YouTube...*, s. 33–34.

⁵ *YouTube i YouTube Kids a konto Google Twojego dziecka*, https://support.google.com/youtubekids/answer/7124142?hl=pl&ref_topic=12970521&sjid=3919857641079032043-EU [dostęp: 24.05.2023].

⁶ A. Żejmo, *Medialny obraz demoralizacji. Patostreaming jako problem psychopedagogiczny*, „Civitas et Lex” 2022, nr 4(36), s. 22.

⁷ *Ibidem*, s. 22.

⁸ *Ibidem*, s. 24.

wiosną 2018 r., jednego z najbardziej znanych polskich patostreamerów „Gurala”. Zatrzymanie to było wynikiem zarzutów związanych z groźbami karnymi oraz próbą nakłonienia 13-letniej dziewczynki do nieodpowiednich czynności przed kamerą⁹. W tym samym roku powstał także pierwszy profesjonalny serwis o nazwie www.patostream.pl. Serwis ten umożliwiał transmisje *patostreamingu* oraz udostępniał statystyki dotyczące poszczególnych kanałów i rekordów oglądalności. W 2018 r. administratorzy zamknęli kilka dużych kanałów patostreamerów, niektóre z nich miały setki tysięcy subskrybentów¹⁰. Obecnie w Polsce *patostreaming* odbywa się głównie za pośrednictwem serwisu *YouTube*. Jest to platforma, na której patostreamerzy kontynuują swoje transmisje, wciąż docierając do szerokiej widowni¹¹.

Jedną z charakterystycznych cech *patostreamingu* jest regularne publikowanie kontrowersyjnych treści, przez co stają się one dla ich autorów sposobem na utrzymanie. Dla wielu osób (które często są bezrobotne) prowadzących transmisje na żywo stanowią one główne źródło dochodu. Podczas transmitowania na żywo tacy twórcy otrzymują tzw. donacje, czyli niewielkie kwoty pieniędzy od swoich obserwujących, ich sumy mogą sięgać nawet kilku tysięcy złotych¹². Dzięki tej funkcji istnieje możliwość wzajemnego wpływu. Podczas oglądania patostreamu widz może poprzez komentarze lub oferowanie symbolicznych płatności wpływać na osobę prowadzącą transmisję, zachęcając ją do podjęcia lub zmiany określonego działania, a nawet może odwieść ją od eskalacji drastycznych zachowań. W rezultacie odbiorca ma poczucie współtworzenia toczących się wydarzeń¹³.

Sam fakt popularności patostreamów, mierzony ilością wyświetleń, przyciąga uwagę różnych firm, które próbują umieszczać swoje reklamy jako materiał towarzyszący transmisjom patostreamerów¹⁴. Obserwacje dokonane przez nadzór pedagogiczny wykazują, że treści te są dobrze znane uczniom w klasie piątej i starszym¹⁵. Zdarzają się sytuacje, kiedy wiek, w którym młode osoby zetknęły się z patostreamami (głównie za sprawą starszego rodzeństwa), wynosi mniej niż 10 lat¹⁶.

⁹ M. Kowalczyk, *Patostreamer Gural zatrzymany przez policję*, „Press” 2018, <https://www.press.pl/tresc/52785.patostreamer-gural-zatrzymany-przez-policje> [dostęp: 8.06.2023].

¹⁰ <https://patostreamy.com/> [dostęp: 8.06.2023].

¹¹ A. Żejmo, *Medialny obraz demoralizacji...*, s. 23.

¹² *Ibidem*, s. 24.

¹³ P.Z. Angielczyk, *Homo crudelis w dobie Internetu*, „Parezja” 2019, nr 2(12), s. 51.

¹⁴ *Ibidem*, s. 52.

¹⁵ B. Białecka, *Dzieci w wirtualnej sieci. Poradnik dla rodziców*, 2021, s. 10, Dzieci w wirtualnej sieci – Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii (edukacja-zdrowotna.pl) [dostęp: 08.06.2023].

¹⁶ P. Siedlanowski, *Homo crudelis? Patostream – kolejna patologia w sieci*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2018, nr 2, s. 46.

Patostreamy posiadają pewną „magiczną” moc przyciągania. Młodzi ludzie biorą w nich udział jako aktywni odbiorcy, pisząc komentarze i przekazując nawiązki, jednocześnie angażując się w działania o charakterze patologicznym¹⁷.

Skala zjawiska w Polsce

Problem działania patostreamerów pojawiał się w Europie i Stanach Zjednoczonych podczas intensywnego procesu industrializacji, jednakże w Polsce problem patologicznych transmisji ma specyficzną formę, charakteryzuje się niezwykle intensywnością w skali, której nie spotyka się w innych krajach¹⁸. Co więcej, tego rodzaju relacje cieszą się szczególną popularnością wśród dzieci i młodzieży.

Badania przeprowadzone przez firmę *Puzzle Resarch* zrealizowane przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wykazują, że aż 85% polskich nastolatków w wieku 13–15 lat słyszało o patologicznych treściach zamieszczanych w internecie, a 37% z nich je oglądało. Co najmniej raz w tygodniu takie przekazy śledzi 43% dzieci¹⁹. Przeprowadzone badania wskazują, że większą popularnością wśród oglądających cieszą się tzw. *shoty* (73%) niż długie, często nawet kilkunastogodzinne relacje na żywo (45%). *Shoty* to wybrane „najostrzejsze” fragmenty nagrań patostreamów, które są często udostępniane przez widzów patoprzekazów na swoich własnych kanałach w serwisie *YouTube* oraz na innych platformach. Ten trend wskazuje na preferencje widzów, którzy poszukują skondensowanych, silnych wrażeń związanych z treściami patologicznymi²⁰.

Jednym z niechlubnych przykładów jest patostreamer „Magical”, który działał w polskim internecie przez wiele lat. Daniel „Magical”, właściwie Daniel Z., to polski patostreamer pochodzący z Torunia, który od 2014 r. prowadził transmisje na żywo z gry *Tibia*²¹. Później postanowił rozszerzyć swój kanał na *YouTube* i stworzyć rodzaj *reality show*, w którym dokumentował codzienne życie swojej rodziny. Jego kanał zyskał dużą popularność, zdobywając ponad 279 tys. subskrybentów,

¹⁷ D. Ołownia, *Patostreaming jako zjawisko patologiczne i dewiacyjne*, „Infotezy” 2021, nr 2(11), s. 65.

¹⁸ M. Jas, *Patostreaming – ciemna strona internetu. Analiza zjawiska na wybranych przykładach*, „Media Biznes Kultura” 2020, nr 1(8), s. 171–172.

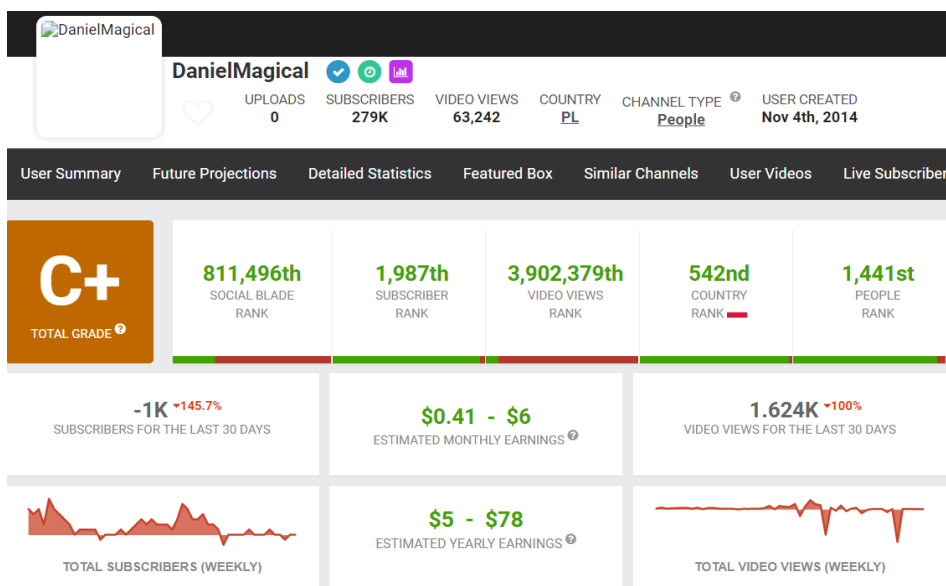
¹⁹ D. Bek, M. Popiołek, *Patostreaming – charakterystyka i prawne konteksty zjawiska*, „Zarządzanie Mediami” 2019, nr 7(4), s. 255.

²⁰ A. Żejmo, *Medialny obraz demoralizacji...*, s. 24.

²¹ N. Nowecka, *Kim jest Daniel Magical? Oto co musicie wiedzieć o najpopularniejszym patostreamerze w Polsce*, „Antyradio” 2019, <https://www.antyradio.pl/News/Kim-jest-Daniel-Magical-Oto-co-musicie-wiedziec-o-najpopularniejszym-patostreamerze-w-Polsce-29261> [dostęp: 8.06.2023].

a pojedyncze transmisje przynosiły mu dochody sięgające nawet 15 tys. złotych. Jednakże popularność jego kanału wynikała z kontrowersyjnych treści, które prezentował w transmisjach, takich jak pijackie bijatyki, wulgarna konsumpcja alkoholu i inne zachowania dewiacyjne. Daniel „Magical” często transmitował libacje alkoholowe w towarzystwie rodziny oraz pokazywał codzienne funkcjonowanie swojego gospodarstwa domowego, co przypominało format programu *Big Brother*. Działalność jego kanału na platformie *YouTube* została zakończona, jednakże jego patologiczna aktywność jest wciąż kontynuowana w aplikacji TikTok²².

Według forum internetowego poświęconego działalności byłym oraz wciąż działającym patostreamerom kanał Daniela „Magicala” osiągnął niemal 280 tys. subskrybentów. Największa liczba użytkowników oglądających jego kanał sięgała niemal 4 milionów odbiorców, z czego prawie połowę stanowią osoby poniżej 18 roku życia, które wciąż są w fazie rozwoju²³. Istotnym pytaniem nasuwającym się na podstawie powyższych danych jest to, skąd bierze się tak duże zainteresowanie oglądaniem treści patologicznych zauważalne nie tylko u młodych ludzi?

Źródło: https://socialblade.com/youtube/channel/UCNArdo_iHMIRBbFvFk_e--w

²² W. Kułaga, *Transmisja patologii społecznych do internetu. Zagrożenia związane z medialną aktywnością patoinfluenserów, patostreamerów i patoużytkowników*, „Com.press” 2022, nr 4(2), s. 76–77.

²³ Daniel Magical’s YouTube Stats (Summary Profile) – Social Blade Stats [dostęp: 8.06.2023].

Laura Mulvey podkreśla, że *voyeurizm*, czyli podglądactwo, stanowi pewien rodzaj przyjemności, który wynika z samego aktywnego obserwowania. Według niej ekran mediów umożliwia odbiorcom obserwację prywatnego życia innych jednostek, co w rezultacie przynosi uczucie relaksu, zabawy lub radości²⁴. Z kolei Joanna Wieczorek sugeruje, że *voyeurizm* medialny jest postawą odbiorców, którzy obserwują wykreowaną przez media rzeczywistość oraz uczestniczące w niej osoby, niezależnie od ich świadomości²⁵. Zjawisko „obnażania się” medialnego występuje w wymiarze nie tylko fizycznym, ale również psychicznym, gdzie jednostka świadomie bądź nieświadomie wkracza w intymną sferę danej osoby. Podglądactwo i ekshibicjonizm medialny zaspokajają naturalną ludzką ciekawość i umożliwiają nowe formy komunikacji międzyludzkiej. Warto również zaznaczyć, że równoległe do *voyeurizmu* medialnego powstało zjawisko ekshibicjonizmu medialnego, które jest ściśle z nim powiązane. Ekshibicjonizm medialny polega na publicznym ujawnianiu nagości i elementów związanych z życiem prywatnym w celu zdobycia sławy i popularności. Zarówno podglądactwo, jak i ekshibicjonizm medialny manifestują się w różnym stopniu u zainteresowanych tym jednostek²⁶. Analizowane fragmenty relacji Daniela „Magicala” ukazywały głęboko dysfunkcyjną rodzinę, która stała się przedmiotem zainteresowania odbiorców²⁷.

Według A. Żejmo głównymi powodami, dla których młodzi, nieletni ludzie śledzą patostremy są: „ciekawość (75%), nuda i chęć wypełnienia wolnego czasu (29%), pragnienie rozrywki (24%), chęć bycia „na czasie” (10%)²⁸.

W kontekście tych powodów warto zauważyć, że cytaty pochodzące z patostreamów stają się modnymi wypowiedziami, które przenikają do codziennego języka młodzieży. Według autorów powyższego raportu, „aby być pełnoprawnym członkiem grupy rówieśniczej, trzeba być zaznajomionym z filmami, z których pochodzą te wyrażenia”²⁹. Zrozumienie używanych przez rówieśników fraz wymaga zatem sprawdzenia kontekstu sytuacyjnego, w jakim powstały, co jest jednym z ważniejszych powodów bycia akceptowanym w grupie rówieśniczej. Dodatkowo oglądanie treści o charakterze nielegalnym daje młodym ludziom poczucie adrenaliny z pewnego rodzaju łamania prawa³⁰.

²⁴ E. Żyrek-Horodyska, *Widok piętna nie szokuje. Krytyka medialnego voyeurizmu w Eli, Eli Wojciecha Tochmana*, „Tekstualia” 2016, nr 4(47), s. 68.

²⁵ W. Kułaga, *Transmisja patologii...*, s. 80.

²⁶ J. Wieczorek-Orlikowska, *Ekshibicjonizm medialny jako zagrożenie dla dziecka i więzi rodzinnych*, „Pedagogika Ojcostwa. Katolicki przegląd społeczno-pedagogiczny” 2016, nr 1, s. 133.

²⁷ W. Kułaga, *Transmisja patologii...*, s. 80.

²⁸ A. Żejmo, *Medialny obraz demoralizacji...*, s. 25.

²⁹ *Ibidem*, s. 25.

³⁰ D. Ołownia, *Patostreaming jako zjawisko patologiczne...*, s. 66.

Konsekwencje społeczne i wpływ *patostreamingu*

Patostreamerzy w tworzonych przez siebie materiałach często prezentują różne formy zachowań przemocowych. Młodzi ludzie, którzy regularnie oglądają patostreamy, narażeni są na ciągły kontakt z przemocą fizyczną, psychiczną i seksualną. Badania wykazują, że taki kontakt z przemocą i agresją w mediach może mieć długofalowe skutki dla zdrowia psychicznego młodych ludzi³¹. Z jednej strony istnieje przypuszczenie, że może to wzmocnić chęć wyrażania agresji, a z drugiej, może prowadzić do obojętności lub wręcz uczynić młodych ludzi mniej wrażliwymi na losy ofiar przemocy. Inne badania potwierdzają istnienie silnego społecznego uczenia się agresji. Podstawowym mechanizmem nabywania wzorców zachowań agresywnych jest obserwowanie i naśladowanie, znane również jako uczenie się obserwacyjne lub modelowanie³². Wśród współczesnych źródeł wzorców agresywnych i przemocowych wyróżnić można środowisko rodzinne, relacje społeczne poza rodziną oraz media masowe z internetem na czele. Ważne jest jednak zauważenie, że wyuczone wzorce agresji mogą pozostawać latentne przez długi czas i do ich wywołania konieczne są specjalne bodźce zewnętrzne określane jako mechanizmy wyzwiania zachowań agresywnych³³. Okres dojrzewania jest specyficznym czasem ze względu na potrzebę eksperymentowania i podejmowania ryzykownych zachowań, co wynika z procesu rozwojowego w tym wieku.

Patostreamerzy, którzy prezentują wykorzystywanie innych osób oraz stosowanie przemocy psychicznej i fizycznej, mogą dodatkowo zachęcać nastolatków do podobnych zachowań. Wpływ na to może mieć również rodzaj prestiżu czy możliwość otrzymania gratyfikacji finansowej, co często jest wspomniane w kontekście patostreamerów, zwłaszcza tych o największym zasięgu. Dla nastolatków istotną potrzebą jest zaistnienie, bycie widocznym i cenionym³⁴.

Patotreści są również częścią szerszego kontekstu seksualizacji i promują szkodliwe wzorce dotyczące seksualności. W przekazach patonadawców seks często pozbawiony jest emocjonalnej i psychologicznej intymności i staje się symbolem statusu i pozycji społecznej, narzędziem kontroli czy sposobem na

³¹ A. Sosińska, P. Sosiński, *Państwo, prawo i pedagogika w walce z zagrożeniami związanymi z patotreściami*, „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu” 2022, t. 52(2): *Pedagogika, zarządzanie i inżynieria zarządzania wobec wyzwań współczesności. Relacje i interdyscyplinarność wyzwaniem współczesności*, red. L. Kowalczyk, M.J. Żmichrowska, F. Mroczo, s. 94.

³² *Ibidem*, s. 95.

³³ E.J. Morawska, *Radzenie sobie z agresją*, Warszawa 2019, s. 11.

³⁴ E. Dziemidowicz, A. Nawarenko, *Wpływ kontaktu z patotreściami na dzieci i młodzież* [w:] *Patotreści w internecie. Raport o problemie*, red. E. Dziemidowicz, Warszawa 2019, s. 26.

zdobyć pieniędzy i popularności. Kobiety często są traktowane jako obiekty lub same ulegają samouprzedmiotowieniu. Częste oglądanie treści seksualizujących kobiety i dziewczęta wpływa na kształtowanie postrzegania kobiecości i seksualności³⁵. Zarówno dziewczęta, jak i kobiety często narażone na seksualizujące obrazy w mediach wykazują większą skłonność do popierania stereotypów, które redukują je do roli jedynie obiektów seksualnych³⁶. Autorkami kanałów odznaczających się promowaniem niekoniernie treści patologicznych, ale szkodliwych dla młodych odbiorców są Marta L. znana jako „LinkiMaster” oraz Anieli B. – „Seksmasterka”. Youtuberka potocznie nazywana „LilMasti” znana była głównie z libacji alkoholowych, wulgarnych oraz obscenicznych relacji, które publikowała głównie na platformie SnapChat. Swoich widzów nazywała mianem „prostitjuts”, co w dosłownym tłumaczeniu z języka angielskiego oznacza „ prostytutki”. Zaś twórczość vlogerki Anieli B. jest kontrowersyjna głównie ze względu na jej określanie się mianem „nauczycielki edukacji seksualnej”, choć nie posiada ona realnej wiedzy oraz żadnego wykształcenia w tym zakresie. W swoich filmach namawia do jak najwcześniejszej inicjacji seksualnej, również swoją najmłodszą widownię, uważając to za jedno z ważniejszych i niezbędnych przygotowań do dorosłego życia. Konsekwencje takich zachowań wiążą się ze zwiększonym ryzykiem przenoszenia chorób drogą płciową i niechcianymi młodocianymi ciążami. Dodatkowo występuje korelacja pomiędzy wczesną inicjacją seksualną a słabszą trwałością relacji seksualnych w dorosłym życiu³⁷. Rozbieranie się czy też ukazywanie aktów seksualnych w czasie streamów nazwać można zjawiskiem *sexstreamingu*³⁸.

Metody przeciwdziałania i ograniczania zjawiska *patostreamingu*

Wydaje się, że brak aktywności organów wymiaru sprawiedliwości w przypadkach dotyczących patonadawców wynika nie tylko z niedostatku odpowiednich przepisów prawnych, ale także z podejścia do tych spraw, braku doświadczenia i przygotowania do prowadzenia minimalnego postępowania dowodowego, a także traktowania ich jako skomplikowanych i trudnych do udowodnienia z uwagi na ich miejsce działania, jakim jest przestrzeń wirtualna. Warto pamiętać, że

³⁵ M. Zielonka-Jenek, *Seksualizacja – definicje, polemiki i próba rekonceptualizacji*, „Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” 2017, nr 16(3), s. 13–14.

³⁶ E. Dziemidowicz, A. Nawarenko, *Wpływ kontaktu z patotreściami...*, s. 27.

³⁷ B. Jankowiak, A. Gulczyńska, *Wczesna inicjacja seksualna młodzieży – przyczyny i konsekwencje*, „Kultura-Społeczeństwo-Edukacja” 2014, nr 1(5), s. 182.

³⁸ D. Ołownia, *Patostreaming jako zjawisko patologiczne...*, s. 66.

ściganie przestępstw popełnianych w internecie wymaga innowacyjnych metod dochodzenia, specjalistycznej wiedzy, umiejętności oraz odpowiednich narzędzi technicznych³⁹. Konieczne jest precyzyjne i systematyczne monitorowanie oraz zapoznawanie się z treściami patologicznymi i zabezpieczanie znalezionych materiałów na odpowiednich nośnikach. Obecnie możliwe jest to dzięki istnieniu zjawiska *shotów*, które ułatwiają pozyskanie nagrań transmisji na żywo i mogą stanowić ważny dowód w postępowaniu. Ważne jest podejmowanie zdecydowanych działań w celu powstrzymania rozpowszechniania patotreści, zwłaszcza jeśli wypełniają one znamiona przestępstwa, są wykroczeniem lub naruszają dobra osobiste. Można zgłaszać ustnie lub pisemnie podejrzenie popełnienia przestępstwa na policji lub w prokuraturze, składać pozwy cywilne przeciwko patonadawcom oraz zgłaszać szkodliwe treści do serwisów internetowych. Jednakże konieczne jest dalsze działanie w celu ulepszenia systemu ścigania patonadawców poprzez odpowiednie dostosowywanie przepisów prawnych, wzmacnianie kompetencji organów ścigania w dziedzinie cyberprzestępczości oraz przez zapewnianie odpowiednich zasobów technologicznych i szkoleń dla funkcjonariuszy⁴⁰.

Jednak centralnym elementem kultury bezpieczeństwa są wartości. Pełnią one istotną rolę jako kluczowy wyznacznik wyboru celów o charakterze ogólnospołecznym, wpływając na ideały życia społecznego zarówno w rzeczywistości, jak i w świecie wirtualnym. Wartości kształtują poziom integracji jednostki z otoczeniem oraz różnicują sferę ludzkiej osobowości na podstawie indywidualnych preferencji. Mają również istotny wpływ na podejmowane decyzje. Z tego powodu działania edukacyjne i resocjalizacyjne powinny skupiać się głównie na promowaniu pożądaných systemów wartości wśród młodych ludzi, opartych na zasadach troski o życie, godność oraz zdrowie zarówno własne, jak i drugiego człowieka⁴¹. Dlatego tak ważnym czynnikiem jest szerzenie edukacji na ten temat, nie tylko przez rodziców, ale głównie w szkołach. Niezbędne wydaje się przeprowadzenie szeregu reform mających wpłynąć na zwiększenie świadomości młodych ludzi w kwestii przeciwdziałania przemocy, szkodliwego uprzedmiotawiania kobiet oraz cyberprzemocy i tego, jak szkodliwe skutki może wywoływać stały wpływ tego typu treści na prawidłowy rozwój odbiorcy.

Wnioski i podsumowanie

Patostreaming to zjawisko, które polega na generowaniu treści patologicznych w różnych formach, np. w postaci przemocy fizycznej, psychicznej lub

³⁹ D. Bek, M. Popiołek, *Patostreaming – charakterystyka...*, s. 256.

⁴⁰ E. Dziemidowicz, A. Nawarenko, *Wpływ kontaktu z patotreściami*, s. 37.

⁴¹ A. Sosińska, P. Sosiński, *Państwo, prawo i pedagogika...*, s. 99.

seksualnej, używaniu wulgaryzmów czy też ukazywaniu niecenzuralnych czynności fizjologicznych.

Są to przede wszystkim zachowania, które w realnym świecie podlegają restrykcjom prawnym, jednakże środowisko internetowe rządzi się zupełnie innymi prawami, przez co osoby odpowiedzialne za tworzenie tego rodzaju treści trudniej jest poddać odpowiedzialności karnej, głównie przez to, że aby doszło do tego rodzaju zgłoszeń, zaangażowani w to powinni być odbiorcy. Problemem w tym miejscu jest to, że bawi ich – a może nawet stymuluje – oglądanie treści tego typu. Zwłaszcza młoda część tej „widowni” znajduje się pod presją oglądania tego typu rzeczy, np. aby zdobyć akceptację swoich rówieśników, którzy w tym wieku uznają takie czyny za priorytet. Bardzo ważnym jest zatem większe zainteresowanie rodziców treściami, które oglądają ich dzieci, aby móc lepiej zapobiegać późniejszym konsekwencjom wynikającym z oglądania tego typu obrazów. Istotne również wydaje się pogłębienie badań na temat fenomenu, jakim jest *patostreaming*, oraz jego ciągle utrzymującej się popularności wśród młodych pomimo nielegalnego charakteru tych produkcji.

Bibliografia

- Angielczyk P.Z., *Homo crudelis w dobie Internetu*, „Parezja” 2019, nr 2(12), s. 48–64.
- Bek D., Popiołek M., *Patostreaming – charakterystyka i prawne konteksty zjawiska*, „Zarządzanie Mediami” 2019, nr 7(4), s. 247–262.
- Dziemidowicz E., Nawarenko A., *Wpływ kontaktu z patotreściami na dzieci i młodzież [w:] Patotreści w internecie. Raport o problemie*, red. E. Dziemidowicz, Warszawa 2019, s. 24–29.
- Furmanek W., *Zagrożenia płynące z rozwoju technologii informacyjnej*, „Dydaktyka Informatyki” 2014, nr 9, s. 20–48.
- Jankowiak B., Gulczyńska A., *Wczesna inicjacja seksualna młodzieży – przyczyny i konsekwencje*, „Kultura-Społeczeństwo-Edukacja” 2014, nr 1(5), s. 171–187.
- Kułaga W., *Transmisja patologii społecznych do internetu. Zagrożenia związane z medialną aktywnością patoinfluencerów, patostremerów i patoużytkowników*, „Com.press” 2022, nr 4(2), s. 70–88.
- Jas M., *Patostreaming – ciemna strona internetu. Analiza zjawiska na wybranych przykładach*, „Media Biznes Kultura” 2020, nr 1(8), s. 169–180.
- Majorek M., *Kod YouTube. Od kultury partycypacji do kultury kreatywności*, Kraków 2015.
- Morawska E.J., *Radzenie sobie z agresją*, Warszawa 2019.
- Ołownia D., *Patostreaming jako zjawisko patologiczne i dewiacyjne*, „Infotezy” 2021, nr 2(11), s. 59–82.
- Siedlanowski P., *Homo crudelis? Patostream – kolejna patologia w sieci*, „Biuletyn Edukacji Medialnej” 2018, nr 2, s. 44–57.
- Sosińska A., Sosiński P., *Państwo, prawo i pedagogika w walce z zagrożeniami związanymi z patotreściami*, „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu” 2022, t. 52(2): *Pedagogika, zarządzanie i inżynieria zarządzania wobec wyzwań współczesności. Relacje i interdyscyplinarność wyzwaniem współczesności*, red. L. Kowalczyk, M.J. Żmichrowska, F. Mroczo, s. 91–101.

- Wieczorek-Orlikowska J., *Ekshibicjonizm medialny jako zagrożenie dla dziecka i więzi rodzinnych*, „Pedagogika Ojcostwa. Katolicki przegląd społeczno-pedagogiczny” 2016, nr 1, s. 131–139.
- Zielonka-Jenek M., *Seksualizacja – definicje, polemiki i próba rekonceptualizacji*, „Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” 2017, nr 16(3), s. 9–36.
- Żejmo A., *Medialny obraz demoralizacji. Patostreaming jako problem psychopedagogiczny*, „Civitas et Lex” 2022, nr 4(36), s. 21–37.
- Żyrek-Horodyska E., *Widok piętna nie szokuje. Krytyka medialnego voyeurizmu w Eli, Eli Wojciecha Tochmana*, „Tekstualia” 2016, nr 4(47), s. 67–78.

Netografia

- Białecka B., *Dzieci w wirtualnej sieci. Poradnik dla rodziców*, 2021, Dzieci w wirtualnej sieci – Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii (edukacja-zdrowotna.pl) [dostęp: 8.06.2023].
- Daniel Magical’s YouTube Stats (Summary Profile) – Social Blade Stats [dostęp: 8.06.2023]. <https://patostreamy.com/> [dostęp: 8.06.2023].
- https://socialblade.com/youtube/channel/UCNArdo_iHMiRBbFvFk_e--w [dostęp: 21.05.2023].
- Kowalczyk M., *Patostreamer Gural zatrzymany przez policję*, „Press” 2018, <https://www.press.pl/tresc/52785.patostreamer-gural-zatrzymany-przez-policje> [dostęp: 8.06.2023].
- Mediapanel.genius.com. Podręcznik użytkownika*, Warszawa 2022, s. 15, <https://media-panel.pl/pl/do-pobrania/> [dostęp: 25.05.2023].
- Nowecka N., *Kim jest Daniel Magical? Oto co musicie wiedzieć o najpopularniejszym patostreamerze w Polsce*, „Antyradio” 2019, <https://www.antyradio.pl/News/Kim-jest-Daniel-Magical-Oto-co-musicie-wiedziec-o-najpopularniejszym-patostreamerze-w-Polsce-29261> [dostęp: 8.06.2023].
- YouTube i YouTube Kids a konto Google Twojego dziecka*, https://support.google.com/youtubekids/answer/7124142?hl=pl&ref_topic=12970521&sjid=3919857641079032043-EU [dostęp: 24.05.2023].

ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF LIVE INTERNET TRANSMISSION OF BEHAVIOR PATHOLOGICAL (PATOSTREAMING)

Abstract

The problem of pathostreaming – live broadcasts that showcase pathology, alcoholism and violence – has been on the rise in recent years. The article aims to examine the social phenomenon of patostreaming, analyse its impact on society and identify potential consequences for individuals and communities. Through the analysis of examples and empirical data, various aspects of pathostreaming are presented, including the motives of participants, the factors that attract viewers, and methods of reducing this phenomenon are identified. The reflections presented aim to raise awareness and start a discussion on pathostreaming as a social problem. By striving to raise awareness of patostreaming and its negative social effects by understanding the motives of participants, pull factors and methods of reducing this phenomenon, we will be able to approach the problem of pathostreaming with a more holistic approach and seek solutions to protect communities from harmful content.

Keywords: *pathostreaming*, alcohol, internet, violence, youth

ANALIZA ZJAWISKA INTERNETOWEJ TRANSMISJI NA ŻYWO ZACHOWAŃ PATOLOGICZNYCH (PATOSTREAMINGU)

Streszczenie

W ostatnich latach narasta problem *patostreamingu* – transmisji na żywo, które prezentują patologię, alkoholizm i przemoc. Artykuł ma na celu zbadanie tego społecznego zjawiska, analizę jego wpływu na społeczeństwo oraz identyfikację potencjalnych konsekwencji dla jednostek i społeczności. Poprzez analizę przykładów i danych empirycznych przedstawiono różne aspekty *patostreamingu*, w tym motywów uczestników, czynniki przyciągające odbiorców oraz wskazano metody ograniczania tego zjawiska. Przedstawione refleksje mają na celu zwiększenie świadomości i rozpoczęcie dyskusji na temat *patostreamingu* jako problemu społecznego. Dążąc do zwiększenia świadomości na temat tego zjawiska i jego negatywnych skutków społecznych przez zrozumienie motywów uczestników, czynników przyciągających oraz metod ograniczania *patostreamingu*, będziemy w stanie podejść do problemu w sposób holistyczny i poszukiwać rozwiązań mających na celu ochronę społeczności przed szkodliwymi treściami.

Słowa kluczowe: *patostreaming*, alkohol, internet, przemoc, młodzież